

ROLA DZIELNICOWEGO
W KSZTAŁTOWANIU POCZUCIA
BEZPIECZEŃSTWA W SPOŁECZNOŚCIACH
LOKALNYCH

THE ROLE OF THE DISTRICT POLICE OFFICER
IN FORMING SENSE OF SECURITY IN THE LOCAL
COMMUNITIES

WIKTOR DEŃCA*

ABSTRACT

The presented article indicates the role and the tasks of the district officer in local communities. The district officer is one of the most important functions in the institution of the police at all because it has a significant impact on the image of that formation. It is due to the fact that the district officer is the closest to people, he/she is a policeman of the first contact for residents in case of problems, e.g. with domestic violence. He is also often the first officer that gets to know about a criminal act in a particular territory or about another security incident. To sum up, the district officer is, in a sense, an “ambassador” of the police in the local community, who has a significant impact on the level of citizens’ trust to the institution and their willingness to cooperate with it.

* Wiktor Deńca, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie; correspondence address: Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, ul. Krupnicza 3, 31-123 Kraków, Poland

KEYWORDS

Police, district police officer, local community, sense of security

ABSTRAKT

W prezentowanym artykule wskazano na rolę, jaką odgrywa dzielnicowy w społecznościach lokalnych, oraz zadania, jakie w nich spełnia. Funkcja dzielnicowego jest jedną z najważniejszych w całej instytucji Policji, gdyż to właśnie ona wywiera znaczny wpływ na wizerunek tej formacji. Wpływa na to fakt, że dzielnicowy jest najbliższym ludzi, jest policjantem pierwszego kontaktu, to do niego zwracają się mieszkańcy w razie problemów, np. z przemocą domową. Dzielnicowy niejednokrotnie jako pierwszy funkcjonariusz dowiaduje się o popełnieniu na danym terytorium czynu zabronionego czy też o innym zajściu dotyczącym bezpieczeństwa. Reasumując, dzielnicowy to niejako ambasador Policji w społeczności lokalnej, który ma istotny wpływ na poziom zaufania obywateli do tego organu państwowego oraz na ich gotowość do współpracy.

SŁOWA KLUCZOWE

Policja, dzielnicowy, społeczność lokalna, poczucie bezpieczeństwa

WPROWADZENIE¹

Społeczność lokalną można scharakteryzować w kontekście trzech głównych aspektów, jakimi są: posiadanie przez jej członków wspólnego, lecz jednocześnie ograniczonego terytorium, posiadanie najważniejszych wspólnych instytucji oraz występowanie wśród członków danej społeczności podobnych potrzeb, a przy tym istnienie trwałej więzi pomiędzy nimi. Właśnie ta trwała więź, nierzadko uwarunkowana kulturowo, stanowi zdecydowanie najważniejszą cechę społeczności lokalnych. Upodabnia je ona do grup społecznych, w których jednak poziom trwałości więzi jest jeszcze wyższy².

¹ Artykuł jest skróconą i odpowiednio opracowaną wersją pracy dyplomowej autora, zob. W. Deńca, *Rola i zadania dzielnicowego w kontekście bezpieczeństwa społeczności lokalnej*, praca licencjacka napisana pod kierunkiem dr. hab. Juliusza Piwowarskiego, prof. WSBPI na Wydziale Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych WSBPI „Apeiron” w Krakowie, Kraków 2019.

² T. Serafin, S. Parszowski, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Warszawa 2011, s. 66–67. Zob. także: L. Gilejko, *Funkcje społeczności lokalnych i szanse ich realizacji*, „Rocznik Żyrardowski” 2002, nr 1, s. 66.

Spółeczność lokalną najczęściej definiuje się jako „swoisty układ lokalny składający się z kilku podstawowych elementów:

- przestrzeni terytorialnej;
- ludzi, którzy zamieszkują tę przestrzeń;
- społecznych interakcji;
- wspólnych zależności oraz powiązań ludzi i instytucji, sprawiających iż całość jest zintegrowana wewnętrznie, co tym samym umożliwia podejmowanie wspólnych działań na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów;
- psychospołecznych i kulturowych więzi łączących część lub całość mieszkańców z daną strukturą społeczno-przestrzenną³.

Spółeczność lokalna uznawana jest za względnie trwałą mezostrukturę, która pełni następujące funkcje:

- mieszkaniową – zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym socjalnych mieszkań dla biedniejszej części społeczeństwa; to właśnie zamieszkanie na danym terenie konstituuje społeczność terytorialną od strony formalnej;
- samorządową – wybieranie oraz kontrolowanie lokalnych władz, samostanowienie w ważniejszych dla społeczności kwestiach, gospodarowanie wspólnym mieniem; bardzo ważny jest fakt, że samorząd terytorialny to ogół mieszkańców, a nie organy władzy lokalnej;
- zaspokajania podstawowych potrzeb – konsumpcyjnych, oświatowych, ochrony zdrowia czy też pomocy socjalnej; nieprzypadkowo można zaobserwować proces „ulokalnienia” usług społecznych;
- socjalizacyjną – podtrzymywanie i promowanie istotnych wartości społecznych, uczenie ról społecznych, kształtowanie prospołecznych i obywatelskich postaw;
- tożsamościową – integrowanie osób wokół wspólnej kultury, tradycji, religii, własności, przestrzeni, a także kształtowanie uwolnionej świadomości „my”;
- organizacji codziennego życia – podmiejskie „osiedla sypialne” trudno jest nazwać lokalnymi społecznościami;

³ T. Serafin, S. Parszowski, *Bezpieczeństwo...*, op. cit., s. 55–56.

- kulturotwórczą – pielęgnowanie wszelkiej pamięci o przeszłości, organizowanie lokalnych wydarzeń kulturalnych, animowanie działalności stowarzyszeń twórczych i lokalnych twórców amatorów⁴.

W Polsce najlepsze warunki dla ukonstytuowania się takiej wielowymiarowej społeczności lokalnej tworzy gmina⁵.

Można wyszczególnić różne rodzaje społeczności lokalnych:

- ze względu na wielkość obszaru zajmowanego przez daną społeczność wyróżnia się: społeczność dużą, która obejmuje rozległy obszar, zazwyczaj liczącą od kilku do kilkudziesięciu tysięcy mieszkańców, oraz społeczność małą, liczącą od kilkudziesięciu do kilkuset osób zamieszkanych na stosunkowo niewielkim terenie;
- ze względu na sytuację prawno-administracyjną wyróżnia się: społeczność formalną, mającą określone granice administracyjne, oraz społeczność nieformalną, której granice nie są określone, a funkcjonowanie nie jest obwarowane żadnymi przepisami⁶.

KSZTAŁTOWANIE POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA W SPOŁECZNOŚCIACH LOKALNYCH

Każde działanie, które ma na celu poprawę bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa lokalnego, jest wskazane, wręcz pożądane. Zarówno zaangażowanie Policji w życie społeczności lokalnej, jak i działania samorządów terytorialnych na rzecz porządku oraz bezpieczeństwa publicznego są niezbędne. Policja oraz samorządy na różnych szczeblach mają pracowników, którzy są odpowiedzialni za bezpieczeństwo na podległym obszarze. Ze strony Policji to właśnie dzielnicowy w bardzo dużej mierze pełni tę funkcję. Poza zadaniami typowymi dla każdego policjanta, wynikającymi z ustawy, do obowiązków dzielnicowego należy pozyskiwanie jak największej liczby informacji o osobach czy zdarzeniach, które mogą zakłócić ład i porządek publiczny, prowadzenie obszernego rozpoznania zagrożeń, które występują lub też mogą wystąpić na podległym mu rejonie służbowym, nawiązywanie kontaktów ze społeczeństwem, a także inicjowanie oraz organizowanie różnych działań, które mają na celu poprawę szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego. Te zadania bardzo często przeplatają się ze współpracą

⁴ Por. B. Bąbska, M. Rymśza, *Organizowanie społeczności lokalnej – metodyka pracy środowiskowej. Poradnik II*, seria „ABC Organizowania Społeczności Lokalnej”, Warszawa 2014, s. 28–29.

⁵ T. Serafin, S. Parszowski, *Bezpieczeństwo...*, op. cit., s. 98.

⁶ B. Bąbska, M. Rymśza, *Organizowanie...*, op. cit., s. 29.

z samorządami terytorialnymi. Zdecydowanie najczęściej są to spotkania dzielnicowego, przedstawiciela samorządu terytorialnego oraz przykładowo reprezentantów spółdzielni mieszkaniowej, administracji osiedla itp. Podczas takich spotkań omawiane są przede wszystkim konkretne zagrożenia występujące w danym rejonie, a także możliwe sposoby przeciwdziałania im. Ponadto dosyć często organizowane są spotkania z różnego rodzaju stowarzyszeniami, wspólnotami, fundacjami czy też mieszkańcami osiedli albo konkretnych ulic. Przeważnie zapraszany jest na nie dzielnicowy, którego zadaniem jest jak najobszerniejsze przekazanie swych sugestii, opinii lub jakichkolwiek wskazówek dotyczących omawianych problemów. Informacje przez niego udzielane dotyczą najczęściej zagrożeń, które występują albo mogą wystąpić na danym obszarze, ich skali, sposobów popełniania czynów zabronionych prawem oraz ewentualnych konsekwencji dla ich sprawców⁷.

Ponadto dzielnicowy może doradzać, w jaki sposób ograniczyć występowanie przestępstw czy wykroczeń – może zalecić np. zamontowanie alarmu, monitoringu, wskazać ewentualne miejsca zainstalowania kamer, doradzić, czy warto zainwestować w ochronę osiedla itp.

Wymienione sposoby działań nie są obligatoryjne i zależą wyłącznie od inicjatywy ludzi w nich uczestniczących. Osoby ze sobą współpracujące mogą mieć różne, indywidualne pomysły na poprawę bezpieczeństwa. Trzeba wspomnieć, że niektóre zadania dotyczące współpracy pomiędzy Policją a samorządami terytorialnymi na rzecz bezpieczeństwa są określone w różnych ustawach. Przykładem jest choćby tworzenie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w skład których wchodzi nie tylko przedstawiciele Policji czy samorządów, ale także kuratorzy, psychologowie, lekarze oraz inne osoby, zależnie od konkretnych potrzeb⁸.

Kolejnym bardzo dobrym przykładem zadań dotyczących współpracy Policji z przedstawicielami samorządów są narzucone przez ustawę działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, dotyczące przemocy w rodzinie. W tym przypadku na burmistrza, wójta lub prezydenta jest nałożony obowiązek powołania zespołu interdyscyplinarnego, w którego skład wchodzi najczęściej przedstawiciele jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,

⁷ M. Zrałek, A. Frączkiewicz-Wronka, *Opinia osób starszych na temat funkcjonowania Policji w środowisku lokalnym*, [w:] *Policja jako instytucja bezpieczeństwa publicznego. Perspektywa osób starszych*, A. Frączkiewicz-Wronka, M. Zrałek (red.), Sosnowiec 2017, s. 79–80.

⁸ A. Kamiński, *Rola dzielnicowego w zapewnieniu bezpieczeństwa społeczności lokalnej*, „Przegląd Policyjny” 2018, nr 1 (129), s. 146.

Policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, oświaty, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych oraz, w razie potrzeby, prokurator bądź przedstawiciel innych podmiotów, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespoły interdyscyplinarne mogą tworzyć grupy robocze, których głównym zadaniem jest najczęściej rozwiązywanie problemów związanych z przemocą w przypadkach indywidualnych.

Można zatem powiedzieć, że zarówno udział Policji, jak i samorządów terytorialnych jest niezbędny w tworzeniu bezpieczeństwa, a przede wszystkim konieczna jest ich ścisła współpraca. Warto dodać, że poza obowiązkami, które są narzucone przez ustawy, to ludzie (mieszkańcy, policjanci, przedstawiciele samorządów lokalnych itp.) mają wpływ na stan bezpieczeństwa. To również od ich inicjatywy, podejścia czy chęci w dużej mierze będzie zależał jego poziom. Mieszkańcy mają nierzadko wiedzę, którą warto wykorzystywać w działaniach Policji. Dobrze też pozwalać im na konkretne działania, gdyż to właśnie mieszkańcom zdecydowanie najbardziej zależy na bezpieczeństwie w swoim miejscu zamieszkania. Bardzo ważne jest kreowanie w społeczeństwie świadomości, że wszelkie przekazywane przez nie informacje są bardzo pomocne oraz istotne dla Policji, co zachęci mieszkańców do rzetelniejszej i otwartej współpracy z tym organem państwowym⁹.

SPOŁECZNE KOMPETENCJE DZIELNICOWEGO

Żeby określić społeczne kompetencje dzielnicowego, trzeba zacząć od tego, czym zajmuje się w trakcie swojej służby i jakie zadania realizuje. Na tej podstawie można ustalić, jakie kompetencje są mu potrzebne. Formy oraz metody wykonywania przez dzielnicowego zadań zostały określone w Zarządzeniu nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika dzielnicowych¹⁰. W § 9 wskazuje ono, że podstawową formą pełnienia służby dzielnicowego jest obchód, który polega na przemieszczaniu się w granicach przydzielonego rejonu służbowego, a także na realizowaniu zadań, które wynikają z zakresu obowiązków służbowych. Należą do nich w szczególności:

- wykonywanie zadań z zakresu profilaktyki społecznej;

⁹ J. Copik, *Rola dzielnicowego w profilaktyce i probacji w środowisku lokalnym*, „Resocjalizacja Polska” 2013, nr 5, s. 203–217.

¹⁰ Dz. Urz. KGP poz. 26 (dalej: zarządzenie nr 5 Komendanta Głównego Policji).

- prowadzenie rozpoznania przydzielonego rejonu służbowego pod względem osobowym, terenowym, zjawisk i zdarzeń, które mają wpływ na stan porządku oraz bezpieczeństwa publicznego;
- realizowanie zadań z zakresu ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń;
- kontrolowanie przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego oraz przepisów prawa miejscowego¹¹.

Oprócz podstawowych zadań dzielnicowy zobowiązany jest również do prowadzenia rozmów profilaktycznych, np. z nieletnimi zagrożonymi demoralizacją, sprawcami czynów karalnych, z osobami uzależnionymi od alkoholu czy narkotyków, a ponadto do utrzymywania kontaktów z potencjalnymi ofiarami przestępstw w celu wskazania im właściwych sposobów unikania zagrożeń. W zakresie profilaktyki społecznej dzielnicowy ma obowiązek utrzymywania kontaktu z ofiarami przestępstw oraz inicjowania działań mających na celu rozwiązanie problemu strachu.

Dzielnicowy jest więc policjantem, którego można nazwać łącznikiem pomiędzy Policją jako instytucją a społeczeństwem. Zadania dzielnicowego są niezwykle rozległe, lecz zawsze związane przede wszystkim z kontaktem z ludźmi, dlatego musi on wykazać się bardzo dużymi umiejętnościami społecznymi oraz interpersonalnymi. Podstawowa umiejętność w tym zakresie to skuteczne komunikowanie się. Komunikacja interpersonalna to proces przekazywania informacji, dzięki któremu dana osoba stara się być zrozumiana oraz rozumieć innych. Komunikacja to również środek, dzięki któremu sprawowana jest kontrola społeczna, wyrażane są normy grupowe, przydzielane role, ujawniane oczekiwania, następuje interakcja za pomocą symboli oraz wymiana znaczeń między ludźmi. To w końcu zarówno słowne, jak i pozasłowne przekazywanie różnych informacji. Skuteczna komunikacja jako jeden z elementów kontaktu ludzi pomiędzy sobą umożliwia:

- prezentowanie siebie;
- przekazywanie informacji;
- nawiązanie i utrzymywanie kontaktów;
- organizowanie współpracy;
- poznawanie ludzi;
- wywieranie wpływu na innych¹².

¹¹ A. Kamiński, *Rola dzielnicowego...*, op. cit., s. 112.

¹² Więcej zob. M. Leszczyński, A. Gumieniak, *Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym – wybrane obszary*, Warszawa 2016.

Umiejętność skutecznego komunikowania się jest bardzo ważna praktycznie w każdym zawodzie, w którym może wystąpić potrzeba odbierania oraz przekazywania informacji. Od dzielnicowego, jako policjanta współpracującego głównie z ludźmi, wymaga się więc, by posiadał tę umiejętność, i to na dość wysokim poziomie. To podstawa, by mógł nastąpić płynny oraz prawidłowy przekaz informacji na linii Policja – społeczeństwo. Równocześnie to jedna z kompetencji, która jest wyznacznikiem skutecznego pełnienia służby przez dzielnicowego. Oznacza zdolność posługiwania się językiem odpowiednio do sytuacji oraz słuchacza. Inaczej mówiąc, komunikacja to nie tylko biegle władanie językiem, w znaczeniu stosowania się do reguł stylistycznych, gramatycznych, konstruowania zdań poprawnych oraz zrozumiałych, ale również dostosowanie wypowiedzi do kontekstu sytuacji oraz kompetencji komunikacyjnych i umysłowych rozmówcy. Skuteczna komunikacja polega ponadto na świadomym i prawidłowym przekazie, a także odbiorze informacji kanałem werbalnym i niewerbalnym.

Kompetencje komunikacyjne, które warunkują skuteczność policjanta, m.in. dzielnicowego, to cały katalog umiejętności oraz cech, z czego najważniejsze są:

- efektywność – jako skuteczne osiągnięcie założonego celu rozmowy bez żadnych strat dla drugiej strony;
- stosowność – czyli bardzo szeroko rozumiane poszanowanie wszelkich zasad oraz norm innych osób, a także dostosowanie swego zachowania do sytuacji i kontekstu rozmowy;
- zaangażowanie – jako poczucie związku z drugą osobą, wzajemna troska i wspólne cele;
- elastyczność – rozumiana jako zdolność dostosowania zachowania do danej sytuacji;
- zdolności poznawczo-interpretacyjne – umożliwiające i zarazem ułatwiające postrzeganie określonego problemu;
- empatia – rozumiana jako zdolność rozumienia emocji drugiego człowieka, spojrzenia z innej niż własna perspektywy oraz umiejętność współodczuwania emocjonalnego;
- samokontrola – rozumienie swoich reakcji oraz zachowań, a także umiejętność wyciąganie z nich wniosków.

Od dzielnicowego jako reprezentanta organizacji publicznej, jaką jest Policja, należy wymagać bardzo wysokiego poziomu kompetencji komunikacyjnych właśnie w opisanym powyżej znaczeniu. Jest to niezwykle istotne z uwagi na rolę, jaką dzielnicowy odgrywa jako przedstawiciel tego organu

państwowego. Ma on być profesjonalny i skuteczny w każdej sytuacji, wobec wszystkich obywateli. Kompetencje te będą wpływały na jakość kontaktów ze społeczeństwem oraz instytucjami współpracującymi z Policją.

UDZIAŁ DZIELNICOWEGO W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

Jednym z podstawowych warunków skuteczności działania na rzecz szeroko rozumianego bezpieczeństwa oraz porządku publicznego jest ścisła współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami, które są zaangażowane w realizację tego zadania. Całkowicie inne profile oraz charaktery działalności podmiotów administracji rządowej, samorządowej i pozarządowej stwarzają bardzo duże możliwości wspólnego działania na podstawie wymiany wiedzy oraz zróżnicowanych doświadczeń. Działania profilaktyczne powinny zakładać ścisłą współpracę między podmiotami zaangażowanymi w ich realizację a lokalną społecznością, której mają służyć wyznaczone cele. Wdrażanie działań opartych na strategii współpracy kilku lub kilkunastu podmiotów, które są zainteresowane poprawą bezpieczeństwa czy zapobieganiem patologii, sprzyja lepszej współpracy na linii obywatel – policjant oraz kształtuje poczucie odpowiedzialności za bezpieczeństwo w środowisku lokalnym.

Działania dzielnicowego w zakresie realizacji zadań dotyczących profilaktyki zostały określone w § 36 zarządzenia nr 5 Komendanta Głównego Policji, zgodnie z którym dzielnicowy realizuje zadania profilaktyki społecznej w szczególności przez:

- współuczestniczenie w przedsięwzięciach z zakresu profilaktyki społecznej we współpracy z innymi policjantami, jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami pozapolicyjnymi, a także inspirowanie takich inicjatyw;
- diagnozowanie oraz wskazywanie lokalnych zagrożeń i kierunków działań profilaktycznych;
- inicjowanie wszelkich działań pomocowych skierowanych do ofiar przestępstw, a także organizowanie doradztwa dla tej grupy osób;
- realizację programów oraz akcji profilaktycznych we współpracy z innymi policjantami oraz podmiotami pozapolicyjnymi;
- informowanie mieszkańców o występujących zagrożeniach oraz udzielanie instrukcji o sposobach zabezpieczenia i zachowania się w określonych sytuacjach oraz organizowania się w celu poprawy bezpieczeństwa;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Policja, współdziałając z innymi podmiotami, zawsze ukierunkowuje je na zapobieganie (profilaktyka), rozpoznanie oraz ściganie. Systematyczna współpraca dzielnicowego z przedstawicielami społeczności lokalnej powoduje, że w swym rejonie służbowym staje się on bardziej znaczącą postacią, wzbudza społeczną aprobatę oraz zaufanie, jest dostępny w bezpośrednim kontakcie. Zasady takiego działania wpisują się przede wszystkim w etykę zawodową, co wyraźnie podkreśla, że policjant powinien kierować się normami współżycia społecznego oraz postępować tak, by jego działania były przykładem praworządności i prowadziły do pogłębiania społecznego zaufania do Policji oraz poczucia bezpieczeństwa¹³.

Korzyści, które wynikają ze współpracy Policji z podmiotami działającymi na rzecz bezpieczeństwa, to:

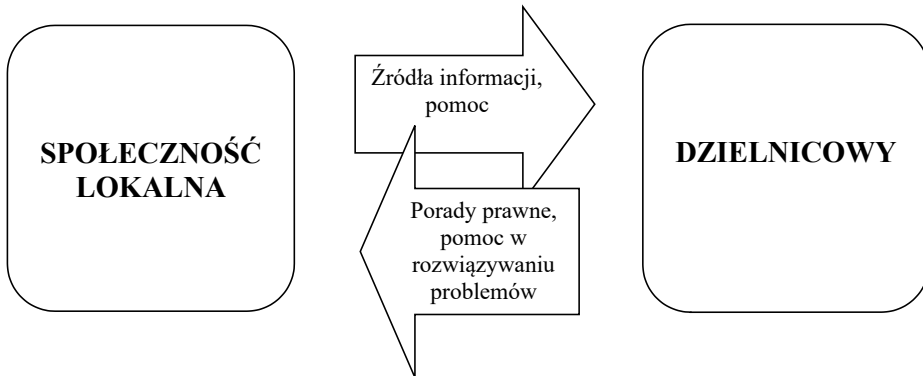
- zmniejszenie obaw przed staniem się ofiarą przestępstwa;
- wzrost świadomości prawnej i wiktymologicznej społeczeństwa;
- ograniczenie przestępczości;
- wzrost poczucia bezpieczeństwa umożliwiającego właściwe, bezpieczne funkcjonowanie w strukturach społecznych;
- stworzenie miast (gmin, osiedli, rejonów) bezpiecznych do prowadzenia działalności gospodarczej i życia społecznego.

Jedną z najważniejszych form współpracy na rzecz poprawy poczucia bezpieczeństwa są różnego rodzaju programy profilaktyczne. Każdorazowe wdrożenie tego typu projektu wymaga przede wszystkim dogłębnego zdiagnozowania problemu, ustalenia jego przyczyn czy źródeł, możliwych skutków oraz sposobów przeciwdziałania, a następnie wyznaczenia konkretnych celów oraz podjęcia kroków, które pomogą zapobiec zagrożeniom bądź je wyeliminować¹⁴.

¹³ Więcej zob. *Bezpieczeństwo w środowisku lokalnym*, W. Fehler (red.), Warszawa 2009.

¹⁴ M. Zrałek, A. Frączkiewicz-Wronka, *Opinia...*, op. cit., s. 99–101.

RYC. 1. SCHEMAT WSPÓŁPRACY DZIELNICOWEGO ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ



Źródło: opracowanie własne.

REALIZOWANIE ZADAŃ DZIELNICOWEGO OKREŚLONYCH W PROCEDURZE „NIEBIESKIE KARTY”

Współcześnie przemoc w rodzinie dosyć często stanowi jeszcze temat tabu. Tak jak trwają dyskusje, czy danie klapsa dziecku jest już łamaniem zakazu stosowania kar cielesnych, tak wiele osób zastanawia się, czy awantura u sąsiadów za ścianą jest już przemocą domową, czy tylko zwykłą kłótnią małżeńską. Czy trzeba szybko interweniować, czy należy czekać na eskalację zachowań sprawcy? Niestety, późniejsze informacje przekazywane przez media bardzo często pokazują tragiczny efekt braku reakcji społecznej. Zbyt często społeczeństwo jest reaktywne, czyli reagujące dopiero na skutki. Większość ludzi już po wszystkim dyskutuje, jak powinno się zapobiec danej tragedii, co należało zrobić wcześniej. Dla osób doznających przemocy czasami jest już jednak za późno¹⁵.

Na działanie społeczeństwa lub jego brak duży wpływ ma sposób postrzegania zjawiska przemocy domowej, który obecnie zbyt często jest kształtowany poprzez mity i stereotypy. Jak wskazują wyniki badania *Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków*

¹⁵ *Podręcznik dla dzielnicowego*, Słupsk 2014, s. 313.

o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie¹⁶, wiele osób wierzy w poniższe mity:

- sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany;
- ofiary przemocy akceptują swoją sytuację;
- oznaką przemocy domowej są dopiero siniaki i rany na ciele ofiary;
- obrażanie i wyzwiska oraz szarpanie i popychanie są normalne podczas kłótni w rodzinie;
- co trzeci Polak uważa wydziałanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka za przejaw gospodarności, a nie przemocy ekonomicznej¹⁷.

Przemocą w rodzinie jest powtarzające się lub nawet czasem jednorazowe umyślne działanie bądź zaniechanie naruszające dobra osobiste lub prawa osób najbliższych oraz innych osób, które wspólnie zamieszkują lub gospodarują. Przemoc polega w szczególności na narażaniu tych ludzi na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, życia, naruszaniu ich nietykalności cielesnej, godności, wolności, w tym seksualnej, a tym samym na powodowaniu szkody na ich zdrowiu fizycznym oraz psychicznym i wywoływaniu krzywd moralnych oraz cierpienia u osób, które są dotknięte przemocą.

Jak można przeczytać w *Podręczniku dla dzielnicowego*, przemoc w rodzinie to intencjonalne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę sił przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa oraz dobra osobiste jednostki, powodujące cierpienia oraz szkody¹⁸. Przemoc w rodzinie przybierać może różnorodne formy i rodzaje:

- przemoc psychiczna – werbalne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy; ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, ubliżaniu, poniżaniu, szantażowaniu, wyśmiewaniu poglądów, pochodzenia, narzucaniu własnych poglądów, karaniu przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku; wiąże się z poddawaniem stałej krytyce, izolacji społecznej, ograniczaniem snu i pożywienia, domaganiem się posłuszeństwa, degradacją werbalną (wyzywaniem, poniżaniem, upokarzaniem, zawstydzaniem), stosowaniem gróźb;

¹⁶ TNS OBOP, *Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinii ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie. Wyniki badań TNS OBOP dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej*, Warszawa 2007.

¹⁷ W. Kreihs, M. Michalski, G. Sala, *Poradnik dla słuchacza kursu specjalistycznego dla dzielnicowych*, Katowice 2017, s. 121–122.

¹⁸ *Podręcznik dla dzielnicowego*, op. cit., s. 317.

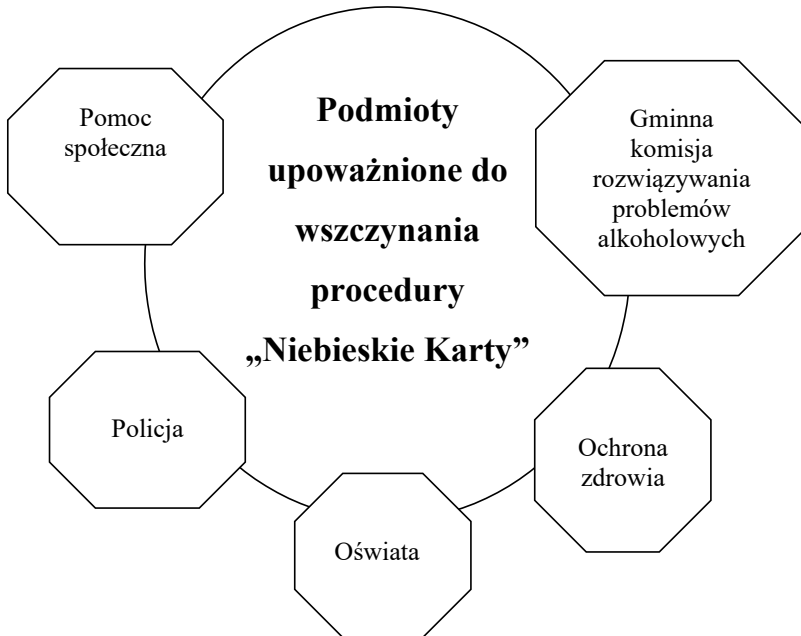
- przemoc fizyczna – polega ona na przeróżnych formach zachowań o różnym stopniu nasilenia, np.: biciu, kopaniu, wymierzaniu policzków, popychaniu, odpychaniu, obezwładnianiu, przytrzymywaniu, duszeniu, szczypaniu, biciu otwartą ręką i pięścią, biciu przedmiotami, rzucaniu w kogoś przedmiotami, parzeniu, polewaniu substancjami żrącymi, porzucaniu w niebezpiecznej okolicy, nieudzieleniu koniecznej pomocy itp.;
- przemoc seksualna – wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie pożycia seksualnego, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych kobiety, demonstrowanie zazdrości itp.;
- przemoc ekonomiczna (materialna) – uniemożliwianie bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej, odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, ale również niszczenie przedmiotów, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, niewłaściwe odżywianie i ubieranie¹⁹.

Zgodnie z art. 9d Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie²⁰ podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się z wykorzystaniem procedury „Niebieskie Karty”. Procedura ta nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Obejmuje ogół czynności podejmowanych oraz realizowanych poprzez przedstawicieli Policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także przedstawicieli ochrony zdrowia (zob. ryc. 2) w związku z przypuszczonym, lecz uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele wskazanych podmiotów realizują procedurę na zasadzie współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza *Niebieska Karta – A*. Wymienione podmioty oraz specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kuratorzy sądowi, psychologowie uczestniczą następnie w pracach w ramach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, co zostanie dokładniej opisane w dalszej części pracy.

¹⁹ Ibidem, s. 315–317.

²⁰ Dz. U. 2005 nr 180, poz. 1493 (dalej: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

RYC. 2. PODMIOTY UPOWAŻNIONE DO WSZCZYNIANIA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”



Źródło: opracowanie własne.

Jeżeli chodzi o rolę dzielnicowego w procedurze „Niebieskie Karty”, to pomoc ofiarom przemocy w rodzinie rozpoczyna się już podczas ewentualnej interwencji domowej (interwencję taką mogą też podejmować policjanci ogniw patrolowo-interwencyjnych). Jeżeli zachodzi taka potrzeba, policjant powinien wezwać na miejsce pogotowie ratunkowe. Przede wszystkim musi zapewnić bezpieczeństwo ofiarom, w razie potrzeby stosuje zatrzymanie sprawcy. Dzielnicowy stara się jak najszybciej przeprowadzić rozmowę ze sprawcą przestępstwa, informując go oraz pouczając o odpowiedzialności karnej za znęcanie się nad członkiem rodziny. Ponadto funkcjonariusz wzywa sprawcę do zachowania zgodnego z prawem oraz zasadami współżycia społecznego.

Policjant na miejscu interwencji sporządza notatkę, wypełnia formularz *Niebieska Karta – A* oraz informuje rodzinę o uruchomieniu tej procedury. Wypełniony druk przekazuje przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego w terminie do siedmiu dni. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta powołują zespół interdyscyplinarny, w którego skład wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji

rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, a także kuratorzy sądowi. Jej członkami mogą być również prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż określone powyżej, ale działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie²¹.

Od tej pory z ramienia Policji to dzielnicowy zajmuje się rodziną dotkniętą przemocą domową. W tym celu powinien skontaktować się z nią w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania notatki z interwencji i ustalić wszelkie kwestie dotyczące problemu w rodzinie. Dzielnicowy informuje ofiary przemocy o działających instytucjach oraz organizacjach, które udzielają pomocy. Od tej pory składa rodzinie wizyty nie rzadziej niż raz w miesiącu. Dzielnicowy prowadzi ponadto rozmowy ze sprawcą przemocy. Informuje go o możliwości podjęcia leczenia, terapii czy udziału w zajęciach edukacyjnych. Co więcej, dzielnicowy uczestniczy w pracach tzw. grup roboczych, które są powoływane przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

Dokumentacja prowadzona przez dzielnicowego zawiera informacje na temat członków rodziny (wiek, liczba, źródła utrzymania, sytuacja lokalowa, sytuacja opiekuńczo-wychowawcza dzieci) oraz zachowywania się sprawcy przemocy rodzinnej (w tym szczególnie ewentualnego nadużywania przez niego alkoholu bądź innych środków odurzających i wywiązywania się z obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej). Całą dokumentację sporządzoną w ramach realizacji czynności dotyczących procedury „Niebieskie Karty” dzielnicowy gromadzi w teczce o nazwie Przemoc w rodzinie. Przechowuje tam m.in. notatki z wizyt kontrolnych, podczas których sprawdzany jest stan bezpieczeństwa w danej rodzinie. W przypadku wszczęcia postępowania karnego wobec sprawcy przemocy w rodzinie dzielnicowy przekazuje zgromadzone dokumenty i informacje organom prowadzącym postępowanie przygotowawcze. Całość materiałów dotyczących m.in. rodziny, wszelkich podjętych wobec niej czynności, protokoły z posiedzeń grup roboczych przechowuje przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego²².

Procedurę kończą sytuacje ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania dalszych działań.

²¹ M. Zrałek, A. Frączkiewicz-Wronka, *Opinia...*, op. cit., s. 102.

²² A. Kamiński, *Rola dzielnicowego...*, op. cit., s. 102.

ZADANIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Jednym z najważniejszych zadań dzielnicowego, które wynika z § 36 ust. 6 zarządzenia nr 5 Komendanta Głównego Policji, jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada liczne obowiązki w tym zakresie nie tylko na Policję, ale także na wiele instytucji, takich jak służba zdrowia, placówki oświatowe czy kuratorzy. Od kilku lat działa Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który kompleksowo obejmuje problematykę przemocy w Polsce. W różnych materiałach dotyczących programu można przeczytać: „Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo był on marginalizowany, przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. Jednak skala zjawiska, która w pełni zaczyna dopiero docierać do szerokiej społeczności, m.in. poprzez media, wymaga szerszego podejścia do zagadnienia przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uwzględnienia tej kwestii w polityce społecznej państwa”²³.

Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie jest właśnie wspomniana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Podkreśla ona przede wszystkim konieczność zwiększenia skuteczności przeciwdziałania takiej przemocy oraz inicjowania i wspierania działań, które polegają na znacznym podnoszeniu społecznej świadomości w zakresie jej przyczyn oraz skutków. Tym sposobem został zrobiony pierwszy krok w kierunku podniesienia świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Działaniom tym nadano ramy prawne, co podniosło rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązała Radę Ministrów do przyjęcia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a na ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego nałożyła zadania związane z monitorowaniem realizacji tego programu. Powstał on we współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz Ministerstwem Zdrowia. Głównymi celami programu są:

²³ Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie zduńskowolskim na lata 2011–2020, Zduńska Wola 2011, <http://www.powiatzdunskowolski.pl/bip/images/Dokumenty/Uchwaly%20oRP%202011/UCHWALA%20NR%20IV-47-11-Zal.1.pdf> (dostęp: 28.03.2019).

- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele te realizowane są poprzez:

- podnoszenie wrażliwości społecznej na przemoc w rodzinie;
- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie²⁴.

Realizacja programu powinna uwzględniać działania w sferach: prewencji, prawa, zdrowia, edukacji oraz pracy socjalnej.

Założenia programu to:

- promowanie wartości rodzinnych;
- zmiana pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowanie metod wychowawczych wykluczających użycie przemocy;
- edukacja młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie.

Bardzo szerokie ujęcie zapobiegania przemocy w rodzinie wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

- działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie, oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy;
- działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie;
- działania korekcyjno-edukacyjne, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie;
- działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie.

²⁴ P. Łuka, K. Micek-Cybulska, *Kompetencje zawodowe dzielnicowych*, „Policja” 2/2018, s. 76–80.

Z programu wynika, że do Policji należy wykonanie szeregu zadań, które w większości realizuje dzielnicowy. Jego doświadczenie, wiedza oraz umiejętności komunikacyjne mają zatem zdecydowany wpływ na poprawę jakości życia ofiar, włącznie z wyeliminowaniem przemocy z rodzin, co jest najważniejszym celem programu.

WSPÓŁPRACA DZIELNICOWEGO Z INNYMI PODMIOTAMI POLICYJNYMI

Współpraca jest elementem danej organizacji pracy polegającym na współdziałaniu bądź też wzajemnym wspieraniu się przez określone podmioty. W celu prawidłowej realizacji zadań powierzonych Policji wskazane jest, aby dzielnicowy, jako osoba dobrze znająca swój rejon i mieszkańców oraz posiadająca wiele przydatnych informacji, nawiązywał oraz utrzymywał współpracę z funkcjonariuszami wszystkich komórek organizacyjnych jednostki Policji. W tym zakresie bardzo ważną rolę odgrywa kierownik rewiru dzielnicowych, który powinien organizować tę współpracę²⁵.

Kluczowym elementem, który w znacznym stopniu wpływa na organizację współpracy, jest właściwa wymiana informacji, które dzielnicowy uzyskuje w wyniku rozpoznania terenowego i osobowego własnego rejonu służbowego. Te informacje powinny być niezwłocznie przekazane odpowiednim współpracownikom w celu dalszego wykorzystania służbowego. Przekazanie informacji ma najczęściej formę meldunku informacyjnego, skierowanego np. do komórki prowadzącej postępowanie, dochodzenie, śledztwo czy też do wydziału kryminalnego, na temat ewentualnego sprawcy czynu zabronionego, którego dzielnicowy niejednokrotnie rozpoznaje, m.in. w wyniku prowadzonego rozpoznania osobowego²⁶.

Do policjantów, z którymi dzielnicowy najczęściej współpracuje w ramach swojej służby, należą:

a) funkcjonariusze ogniw patrolowo-interwencyjnych

Dzielnicowy na bieżąco prowadzi rozpoznanie swojego rejonu służbowego pod kątem terenowym, osobowym, zjawisk oraz zdarzeń. Na tej podstawie oraz w wyniku prowadzonych na bieżąco analiz poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego powinien zgłaszać swoim przełożonym spostrzeżenia co do czasu oraz miejsca rozmieszczenia funkcjonariuszy służb patrolowo-interwencyjnych. Ponadto dzielnicowy powinien wskazać pożą-

²⁵ A. Kamiński, *Rola dzielnicowego...*, op. cit., s. 112.

²⁶ P. Łuka, K. Micek-Cybulska, *Kompetencje...*, op. cit., s. 76–80.

dane działania w odniesieniu do podejrzanych osób oraz miejsc zagrożonych przestępczością. Należy podkreślić, że w niektórych sytuacjach jasno określonych prawem to właśnie dzielnicowy może być skierowany do służby patrolowej, z zastrzeżeniem, że jest ona pełniona w jego rejonie lub rejonie z nim sąsiadującym.

b) funkcjonariusze w prewencji kryminalnej

Jak można przeczytać w materiałach dydaktycznych Centrum Szkolenia Policji:

Prewencja kryminalna to ogół działań zapobiegawczych charakteryzujących się całościowym podejściem do problematyki przestępczości. Wymaga ona wiedzy z zakresu socjologii, psychologii, kryminologii, pedagogiki, ekonomii, zasad negocjacji, a także doświadczenia życiowego.

Dzielnicowy stanowi pewne ogniwo prewencji kryminalnej. Dzięki jego wiedzy, na temat obsługiwanego rejonu służbowego mogą być tworzone programy prewencyjne, mające na celu ograniczenie konkretnych zagrożeń. Można powiedzieć nawet, że dzielnicowy powinien inicjować organizowanie działań prewencyjnych. W tym zakresie współpracuje z innymi funkcjonariuszami, szczególnie z tymi powołanymi konkretnie do realizacji zadań z prewencji kryminalnej. Warto dodać, iż dzielnicowy, oprócz inspirowania działań, powinien również brać udział w ich realizacji²⁷.

C) funkcjonariusze służby kryminalnej

Zarządzenie nr 5 Komendanta Głównego Policji w § 37 nakłada na dzielnicowego bardzo dużo zadań, które są szczególnie związane z wykrywaniem oraz ściganiem sprawców czynów zabronionych. Z uwagi na to, że dzielnicowy znaczną część pracy spędza w rejonie służbowym i bardzo dobrze zna teren, a co za tym idzie – zna mieszkańców, siłą rzeczy ma, a przynajmniej powinien mieć, zyczną wiedzę na ich temat, w tym wiedzę operacyjną. Właśnie dlatego właściwa współpraca dzielnicowego z policjantem służby kryminalnej powinna przynosić wymierne efekty w prowadzonych postępowaniach. Dwukierunkowość jest elementem kluczowym takiej współpracy, mogącym mieć pozytywny wpływ na wynik postępowania.

²⁷ W. Biedrzycki, K. Świerczewski, *Charakterystyka funkcjonowania dzielnicowego w Policji*, Legonowo 2014 (Materiały Dydaktyczne, nr 124), s. 16.

ROLA I ZADANIA DZIELNICOWEGO W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Współcześnie coraz bardziej zwiększają się zagrożenia środowiska naturalnego, a co za tym idzie – zagrożenia bezpieczeństwa człowieka. Sytuacja taka powstaje wskutek zarówno bardzo szybkiego rozwoju cywilizacji, wywołującego masowe katastrofy spowodowane siłami natury (wichury, powodzie, pożary itp.), jak również działalności człowieka (katastrofy budowlane, katastrofy komunikacyjne itp.). Zdarzenia, w których występuje zagrożenie życia i zdrowia ludzi oraz zagrożenie mienia i środowiska naturalnego, wyczerpują całkowicie znamiona kryzysu. O sytuacji kryzysowej można powiedzieć, że jest to zazwyczaj wydarzenie albo kilka wydarzeń, które są niepożądane i występują przeważnie w najmniej spodziewanym momencie.

W razie wystąpienia sytuacji kryzysowej każde zadanie dzielnicowego jest bardzo ważne. Informacje zebrane w ramach rozpoznania mogą pomóc ewentualnemu dowódcy akcji lub operacji w dotarciu na miejsce, w którym wystąpiło zagrożenie, i w szybszym rozwiązaniu zaistniałego problemu. Powinny to być pierwsze informacje, jakie dotrą do kierującego działaniami Policji.

ZAKOŃCZENIE

Niezależnie od tego, jak pojmowane czy definiowane jest bezpieczeństwo publiczne, stanowi ono wartość społeczną, która warunkuje prawidłowe funkcjonowanie instytucji państwowych oraz zrównoważone bytowanie obywateli.

Bez odpowiedniego poziomu świadomości obywateli oraz zagwarantowanego bezpieczeństwa publicznego społeczeństwo nie może się w żadnym stopniu rozwijać. Rozwój życia kulturalnego, duchowego oraz materialnego może być poważnie utrudniany, m.in. przez rozwijającą się w szybkim tempie przestępczość, wobec czego bardzo istotne jest przede wszystkim prawidłowe i sprawne działanie organów Policji.

Bezpieczeństwo lokalne to bardzo wielka wartość społeczna, przynosząca wymierne efekty w postaci funkcjonowania obywateli bez żadnych obaw o własne zdrowie, życie czy też mienie. Właściwy rozwój społeczeństwa, czy to duchowy, materialny, czy też kulturowy, nie jest możliwy bez zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. Jak wspomniano powyżej, elementem bardzo istotnym jest prawidłowe funkcjonowanie Policji, w tym właściwe działanie dzielnicowego, który w znacznym stopniu ma wpływ na bezpieczeństwo oraz jakość współpracy z szeroko rozumianą społecznością lokalną.

Dzielnicowy to swego rodzaju przedstawiciel Policji w konkretnej społeczności lokalnej, który zdecydowanie powinien wpływać na wzrost poziomu zaufania społeczeństwa do instytucji, jaką jest Policja, oraz powodować, że obywatele chętniej będą podejmować z nią współpracę. To właśnie na dzielnicowym spoczywają zadania, które mają na celu poprawę bezpieczeństwa w jego rejonie służbowym. Powinien on aktywizować społeczeństwo i zachęcać je do angażowania się w poprawę bezpieczeństwa lokalnego, wspierać mieszkańców oraz doradzać przy tworzeniu społeczności obywatelskich. Dzielnicowy jest swego rodzaju łącznikiem pomiędzy społeczeństwem a Policją, to on bardzo często pomaga mieszkańcom, udziela rad, poucza. To właśnie dlatego rola i zadania dzielnicowego w społecznościach lokalnych są nie do przecenienia.

BIBLIOGRAFIA

- Bąbska B., Rymsha M., *Organizowanie społeczności lokalnej – metodyka pracy środowiskowej. Poradnik II*, seria „ABC Organizowania Społeczności Lokalnej”, Warszawa 2014.
- Bezpieczeństwo w środowisku lokalnym*, W. Fehler (red.), Warszawa 2009.
- Biedrzycki W., Świerczewski K., *Charakterystyka funkcjonowania dzielnicowego w Policji*, Legionowo 2014 (Materiały Dydaktyczne, nr 124).
- Copik J., *Rola dzielnicowego w profilaktyce i probacji w środowisku lokalnym*, „Resocjalizacja Polska” 2013, nr 5, s. 203–217.
- Deńca W., *Rola i zadania dzielnicowego w kontekście bezpieczeństwa społeczności lokalnej*, praca licencjacka napisana pod kierunkiem dr. hab. Juliusza Piwowarskiego, prof. WSBPI na Wydziale Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych WSBPI „Apeiron” w Krakowie, Kraków 2019.
- Gilejko L., *Funkcje społeczności lokalnych i szanse ich realizacji*, „Rocznik Żyrardowski” 2002, nr 1, s. 65–75.
- Kamiński A., *Rola dzielnicowego w zapewnieniu bezpieczeństwa społeczności lokalnej*, „Przegląd Policyjny” 2018, nr 1 (129), s. 136–147.
- Kreihls W., Michalski M., Sala G., *Poradnik dla słuchacza kursu specjalistycznego dla dzielnicowych*, Katowice 2017.
- Leszczyński M., Gumieniak A., *Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym – wybrane obszary*, Warszawa 2016.
- Łuka P., Micek-Cybulska K., *Kompetencje zawodowe dzielnicowych*, „Policja” 2/2018, s. 76–80.

- Nepelski M., *Policja w zarządzaniu kryzysowym. Wybrane zagadnienia zarządzania kryzysowego*, Warszawa 2012.
- Podręcznik dla dzielnicowego*, Słupsk 2014.
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie zduńskowolskim na lata 2011–2020, Zduńska Wola 2011, <http://www.powiatzdunskowolski.pl/bip/images/Dokumenty/Uchwały%20RP%202011/UCHWALA%20NR%20IV-47-11-Zal.1.pdf> (dostęp: 28.03.2019).
- Serafin T., Parszowski S., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Warszawa 2011.
- Szot G., Jedynek M., *Podręcznik dla dzielnicowego*, Słupsk 2014.
- TNS OBOP, *Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie. Wyniki badań TNS OBOP dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej*, Warszawa 2007.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 nr 180, poz. 1493).
- Zarządzenie nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika dzielnicowych (Dz. Urz. KGP poz. 26).
- Zrałek M., Frączkiewicz-Wronka A., *Opinia osób starszych na temat funkcjonowania Policji w środowisku lokalnym*, [w:] *Policja jako instytucja bezpieczeństwa publicznego. Perspektywa osób starszych*, A. Frączkiewicz-Wronka, M. Zrałek (red.), Sosnowiec 2017, s. 73–137.

CITE THIS ARTICLE AS:

W. Deńca, *Rola dzielnicowego w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych*, „Security, Economy & Law” 2/2019 (XXIII), s. 24–45, DOI: 10.24356/SEL/23/2.

Licence: This article is available in Open Access, under the terms of the Creative Commons License Attribution 4.0 International (CC BY 4.0; for details please see <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided that the author and source are properly credited. Copyright © 2019 University of Public and Individual Security “Apeiron” in Cracow